

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Івано-Франківського інституту
«Одеська юридична академія»
(протокол № 5 від 12.12.2025 р.)

ВВЕДЕНО В ДІЮ НАКАЗОМ

директора Івано-Франківського
інституту «Одеська юридична
академія»
№ 153 від 12.12.2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

I. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами (далі – Положення) у Івано-Франківському інституті «Одеська юридична академія» (далі – Інститут) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами (далі – ООП) на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, міжнародних угод, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку організації навчання у закладах вищої освіти» від 10.07.2019 р. № 635, Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 203-204 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» від 25.04.2023 р. № 372 та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та стандартів у сфері інклюзивної освіти.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1.3.1. Інклюзія – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу в Інституті, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.3.2. Інклюзивне навчання в Інституті – це система освітніх послуг, яка гарантується державою та реалізується Інститутом на основі принципів недискримінації, врахування індивідуальних потреб кожного, ефективного залучення та включення до навчального процесу його учасників осіб з ООП.

1.3.3. Здобувач вищої освіти з ООП в Інституті – це особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в Інституті і потребує додаткової, постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

1.3.4. Інклюзивне освітнє середовище – простір Інституту, в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання та розвитку здобувачів вищої освіти з ООП з урахуванням їхніх потреб та можливостей, в якому вони можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись.

1.4. Основними завданнями організації інклюзивного навчання в Інституті є:

- забезпечення рівних можливостей для здобуття освіти шляхом створення інклюзивного освітнього середовища, яке враховує потреби всіх здобувачів освіти, зокрема осіб з ООП;
- розвиток індивідуальних здібностей і талантів осіб із ООП через застосування індивідуальних підходів, спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку та сучасних навчально-методичних матеріалів;
- інтеграція осіб із ООП у соціальне та академічне середовище за рахунок: забезпечення доступності території, будівель і приміщень інституту згідно з принципами універсального дизайну, розумного пристосування навчальних просторів, якщо повне пристосування неможливе, забезпечення інформації в різних форматах;
- формування толерантності та поваги до різноманітності серед усіх учасників освітнього процесу через інформаційно-просвітницьку роботу та залучення фахівців для підтримки осіб із ООП;
- застосування найбільш прийнятних методів і способів спілкування, зокрема української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту, з урахуванням потреб кожного здобувача вищої освіти;
- забезпечення необхідних умов для навчання, включаючи використання інформаційно-комунікаційних технологій, спеціальних засобів навчання та підтримку педагогічних працівників.

2. Принципи організації інклюзивного навчання

2.1. Принципами організації інклюзивного навчання в Інституті є:

2.1.1. Рівність та доступність – забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти для всіх, включаючи осіб з особливими освітніми потребами.

2.1.2. Індивідуалізація – адаптація навчального процесу до потреб, здібностей і можливостей кожної особи з ООП.

2.1.3. Науковість та системність – розробка методології інклюзії, моніторинг результатів та забезпечення наступності між рівнями освіти.

2.1.4. Партнерство – співпраця між здобувачами освіти, сім'ями, викладачами та іншими учасниками освітнього процесу.

2.1.5. Толерантність – створення сприятливого середовища, що поважає різноманітність і підтримує інклюзію.

2.1.6. Комплексність – поєднання педагогічних, психологічних, соціальних та медичних підходів для ефективної інтеграції осіб з ООП.

2.1.7. Соціальна відповідальність – залучення сімей до навчально-реабілітаційного процесу та створення умов для розвитку здібностей осіб з ООП.

3. Порядок організації та супровід інклюзивного навчання в

Інституті

3.1. Виявлення потреб у інклюзивному навчанні

3.1.1. Особа з особливими освітніми потребами або її законний представник подає заяву про необхідність організації інклюзивного навчання до адміністрації Інституту.

3.1.2. До заяви додаються документи, що підтверджують статус особи з ООП (медичний висновок, рекомендації психолога, індивідуальна програма реабілітації тощо).

3.2. Розробка індивідуального навчального плану (ІНП)

3.2.1. На основі поданих документів та рекомендацій спеціалістів розробляється індивідуальний навчальний план (ІНП) для особи з ООП.

3.2.2. ІНП включає адаптовані форми, методи та засоби навчання, графік занять, а також інші освітні компоненти, що враховують потреби здобувача освіти.

3.2.3. ІНП розробляється за участю здобувача освіти, викладачів та уповноваженого підрозділу Інституту, підписується здобувачем і затверджується керівником Інституту.

3.3. Створення умов для інклюзивного навчання

3.3.1. Забезпечення доступності аудиторій, бібліотек, лабораторій та інших об'єктів інфраструктури Інституту з урахуванням принципів універсального дизайну.

3.3.2. Надання спеціальних технічних засобів навчання (аудіо- чи відеоапаратури, комп'ютерних програм тощо).

3.3.3. Організація розумного пристосування навчальних просторів, якщо повне пристосування неможливе.

3.4. Супровід здобувачів освіти з ООП

3.4.1. Навчально-організаційний супровід: допомога у складанні та виконанні ІНП; Організація індивідуальних консультацій з викладачами; забезпечення доступності навчальних матеріалів у різних форматах (електронний, шрифт Брайля, збільшений шрифт тощо).

3.4.2. Психолого-педагогічний супровід: надання психологічної допомоги для адаптації до навчального процесу; проведення тренінгів для викладачів щодо роботи з особами з ООП; формування толерантного ставлення до різноманітності серед студентів та викладачів.

3.4.3. Соціальний супровід: забезпечення умов для соціальної інтеграції здобувачів з ООП; організація волонтерської підтримки та співпраці з громадськими організаціями.

3.5. Освітній процес для здобувачів з ООП організовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, зокрема: використання альтернативних форматів подачі навчального матеріалу; забезпечення додаткового часу для виконання завдань та складання іспитів; застосування методів оцінювання, що враховують особливості здобувачів з ООП.

3.6. Контроль та моніторинг.

Моніторинг здійснюється навчальним відділом у співпраці з викладачами та психологічною службою Інституту. Результати моніторингу враховуються для вдосконалення організації інклюзивного навчання.

Проводиться регулярна оцінка ефективності інклюзивного навчання та заходів супроводу.

Основними критеріями оцінювання є: рівень академічних досягнень здобувача освіти; рівень його соціальної інтеграції; рівень задоволеності здобувача освіти та його сім'ї умовами навчання.

3.7. Керівник Інституту несе відповідальність за створення інклюзивного освітнього середовища.

3.8. Викладачі та працівники Інституту зобов'язані дотримуватися принципів інклюзії та забезпечувати повагу до прав здобувачів з ООП.

4. Учасники інклюзивного процесу навчання

4.1. Учасники інклюзивного процесу навчання.

4.1.1. Адміністрація Інституту: забезпечує організацію інклюзивного навчання відповідно до цього Положення; створює матеріально-технічну базу для підтримки інклюзивного навчання, включаючи доступність приміщень, навчальних матеріалів та спеціальних засобів навчання; координує діяльність усіх підрозділів, залучених до інклюзивного навчання, та забезпечує їх взаємодію; призначає уповноважену особу, яка відповідає за організацію інклюзивного навчання та супровід здобувачів з ООП.

4.1.2. Уповноважена особа забезпечує методичну, психологічну та соціальну підтримку здобувачів з ООП, організовує тренінги та семінари для викладачів і працівників щодо роботи з особами з ООП.

4.1.3. Викладачі та працівники Інституту:

- проводять навчальні заняття з урахуванням індивідуальних потреб осіб з ООП, використовуючи адаптовані методи та форми навчання;
- проходять підвищення кваліфікації для роботи з особами з ООП, отримують методичну допомогу та консультації від уповноваженої особи;
- поважають права та гідність осіб з ООП, утримуються від дій або висловлювань, які можуть порушувати їхні інтереси;
- забезпечують рівноправний доступ до навчальних матеріалів та умов для повноцінної участі в освітньому процесі.

4.1.4. Здобувачі освіти з ООП мають право на: модифікацію освітнього процесу, включаючи адаптацію форм контролю (продовження часу на

виконання завдань, окреме приміщення для іспитів тощо); використання альтернативних форматів навчальних матеріалів (шрифт Брайля, електронні версії, аудіоформати тощо); підтримку студентів-волонтерів чи одногрупників у навчанні.

Здобувачі освіти з ООП зобов'язані: виконувати вимоги індивідуального навчального плану (ІНП); своєчасно інформувати про обставини, що впливають на їхній освітній процес.

4.1.5. Офіційні представники осіб з ООП: надають необхідні документи та інформацію для організації інклюзивного навчання; беруть участь у розробці та реалізації індивідуального навчального плану; співпрацюють з адміністрацією та викладачами для забезпечення ефективного навчання та соціальної інтеграції здобувачів з ООП.

5. Фінансування інклюзивного навчання

5.1. Фінансування заходів із організації інклюзивного навчання здійснюється за рахунок:

- власних коштів Інституту;
- благодійних внесків та грантів;
- інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

5.2. Використання коштів здійснюється відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Інституту.

Кошти спрямовуються на:

- створення доступного освітнього середовища;
- забезпечення спеціальних технічних засобів навчання;
- підвищення кваліфікації викладачів та працівників для роботи з особами з ООП;
- організацію психологічного, соціального та навчального супроводу здобувачів з ООП.

5.3. Адміністрація Інституту забезпечує прозоре та ефективне використання коштів, спрямованих на інклюзивне навчання. Звіти про використання коштів подаються відповідно до вимог законодавства та внутрішніх процедур Інституту.

6. Заключні положення

6.1. Це Положення набуває чинності з моменту його затвердження Вченою радою Інституту та введення в дію наказом директора Інституту.

6.2. Усі питання, що не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних актів Інституту.

6.3. Контроль за виконанням цього Положення здійснюється навчальним відділом Інституту.